

29. juli 2022

Norsk Tindeklubs uttalelse til planer om via ferrata på Hornelen

Om Norsk Tindeklub

Norsk Tindeklub (NTK) ble stiftet i 1908, og er den mest tradisjonsrike og eldste organiserte klatreklubben i Norge. Klubbens formål er å representere god tindesport og virke for en riktig utvikling av denne, fremme mest mulig sporløs ferdsel i naturen og ivareta medlemmenes interesser. Dette er utdypet i klubbens verdinotat, se vedlegg, som ligger til grunn for vår uttalelse.

NTKs verdier og generelt om via ferrata

Prinsippet om sporløs ferdsel står sentralt hos NTK, og ikke minst i norsk friluftslivstradisjon. Det innebærer at man i størst mulig grad skal etterlate naturen slik den var da man kom dit. I klatresammenheng vil dette si å verne om fjellet og naturlige sikrede ruter.

NTK mener via ferrata bryter med den lange klatre- og friluftstradisjonen i Norge om sporløs ferdsel og mestring etter evne på naturens premisser, og vil både komme i konflikt med og redusere muligheten til å oppleve dette for dagens og fremtidens generasjoner.

NTK mener etablering av via ferrata, som et kommersielt tilbud, hindrer fri ferdsel i områder som er tilgjengelig for de som har kompetanse og utstyr til å ferdes der. Via ferrata bryter derfor med de grunnleggende prinsippene i friluftsloven om fri ferdsel (Allemannsretten), som er en vesentlig del av å klatre på egne/naturlig sikringer i fjellet.

Via ferrata på Hornelen

En via ferrata opp fremsiden på Hornelen kommer i direkte konflikt med idealet om sporløs ferdsel og mestring etter evne på naturens premisser. Norges første klatrerute ble etablert her av Olav Tryggvason, og det er uheldig at det planlegges en via ferrata på framsiden av noen av de mest definerte og historiske landemerkene i Norge.

Vi gjør Bremanger kommune oppmerksom på at dette er et område som benyttes av flere grupperinger med ulike interesser og ulik tilnærming til friluftslivet. Det er i kommunens interesse å komme frem til løsninger som ivaretar særegenheten til Bremanger slik at området fortsetter å fremstå som et yndet turmål for alle berørte grupperinger.

Det er også mange andre sikkerhetsmessige aspekter ved etablering av via ferrata. Ferdsel etter evne og tilegning av kunnskap over tid er punkter som står sentralt i verdisettet til Norsk Tindeklub, og vi ønsker å poengtere dette ved etablering av via ferrata. En via ferrata bryter med disse prinsippene. Ved å forenkle ferdselen vil man potensielt få flere grupperinger som ikke er klare for skifte i vær og vind, anmarsj og retur og andre aspekter som er en del av å være på tur i fjellet. Ikke minst er dette et værutsatt område, og de sikkerhetsmessige aspektene bør veie tungt før man går i gang med arbeidet.

NTK synes også det er uheldig at dette ikke har vært på høring slik at flere ulike interessenter kunne hatt anledning til å uttale seg om saken. Vi ønsker å anses som høringspart når det planlegges slike traseer i områder der det er potensiale eller er etablert for fjellklatring. Eksempelvis ble saken om via ferrata på Andersnatten sendt ut på høring, og det gjorde at flere ulike interessenter fikk anledning til å uttale seg.

Konklusjon

NTK mener den planlagte via ferrataen på Hornelen bryter med prinsippet om sporløs ferdsel og mestring etter evne på naturens premisser, som står sentralt i norske klatre- og friluftstradisjoner. En via ferrata vil bryte prinsippet om fri ferdsel i utmark (Friluftsløven).

I tillegg ønsker NTK at saken blir sendt ut på høring slik at flere interessenter har anledning til å uttale seg om via ferrata på Hornelen.

NTK ber om at Bremanger kommune stopper det videre arbeidet med via ferrata på Hornelen før det har blitt sendt ut på høring og at kunnskapsgrunnlaget er større.

Vennlig hilsen,
Styret i Norsk Tindeklub

Vedlegg: NTKs verdinotat (2018)

Verdinotat - Norsk Tindeklub

«Klubens formål er å representere god tindesport og virke for en riktig utvikling av denne, fremme mest mulig sporløs ferdsel i naturen og ivareta medlemmenes interesser».

NTK er inspirert av Alpine Club i England. Her finner vi trekk både fra laugsvesen og fra 1800-tallets *sportsmanship*. Fra laugene et lukket, men sterkt faglig miljø med mentoransvar og sterkt brorskap. Fra *sportsmanship* ser vi også en utvikling av egen karakter og eget potensial.

1.0. UIAA og NTK

Fra 1967 har NTK vært norsk medlem i UIAA; det internasjonale klatreforbundet. UIAA har siden tusenårsskiftet gjort et omfattende arbeid for å definere sitt verdigrunnlag. UIAA har laget en kodeks for framferd og samfunnsoppdrag blant klatrere og for organisasjonene som representerer dem. NTK stiller seg bak dette arbeidet formulert i Tyrol-deklarasjonen (UIAA, 2002), som særlig framhever:

- Aksept for risiko og det å ta ansvar
- Balansere mål i henhold til ferdighet og utstyr
- Rettferdighet og ærlighet
- Etterstrebe «best praksis» og åpenhet for kontinuerlig utvikling
- Beskytte fjellet og klatreklippens urørte og naturlige karakter
- Å være tolerant, vise interesse og hjelpe hverandre
- Å støtte opp om lokalsamfunn og deres bærekraftige utvikling

I et annet dokument fra UIAA, *On the preservation of natural rock for adventure climbing* (UIAA, 2014), er det anbefalinger for hvordan man kan sikre at tradisjonell klatring, adventure climbing, fortsatt har sin plass og arena. Dokumentet definerer tre hovedkategorier innen klatring (tradisjonell klatring, sportsklatring og buldring). Vi forholder oss kun til tradisjonell klatring og sportsklatring i dette verdinotatet. UIAA viser en mulig vei for sameksistens mellom disse og gir retningslinjer til forvaltning av klatreområder.

1.1. Kategorier av klatring

1. *Tradisjonell klatring*, hvor man ikke etterlater spor, gir senere klatrere mulighet for autentisk opplevelse og bevarer klatreruten mest mulig intakt.
2. *Sportsklatring* er karakterisert av permanente sikringer i klatreruten.

1.2. Sameksistens og regime for forvaltning

- UIAA foreslår at hver organisasjon utarbeider en separat tradisjonell klatrekomité som består av vanlige klatrere, forfattere av førere og eldre mer erfarne tradisjonelle klatrere.
- Organisasjonene oppfordres til å lage en kort sammenfatning om deres fjellområder under kategoriene *tradisjonell* eller *sportsklatring* og til å etablere en ordning for å holde ved like permanente sikringer og fjerne installasjoner som ikke er i samsvar med god tindesport.

2.0. Klubbens formål

2.1. Hva er ”god tindesport” og hvordan fremme denne

NTK oppfatter tradisjonell klatring som ”god tindesport”:

- Denne formen for klatring innebærer risiko og krever klatrefaglig egenkunnskap.
- Denne formen for klatring fordrer arenaer som ikke, eller i minimal grad, er tilrettelagt for å redusere risiko og krav til klatrefaglig egenkunnskap.

NTK vil samarbeide med lokale klatreklubber, kommersielle aktører, grunneiere og myndigheter for å fremme dette.

2.2. Hva er ”sporløs ferdsel” og hvordan fremme denne

Sporløs ferdsel innebærer at man skal etterlate naturen slik den var da man kom dit.

- Tradisjonell klatring kan likevel sette spor av mindre varig art; løse steiner kan fjernes, og jord, mose og gress fra sprekker kan fjernes.
- Det bør letes etter svakheter i fjellet og tilstrebe tradisjonell sikring. Unntaksvis kan det etableres permanente installasjoner.

NTK vil samarbeide med lokale klatreklubber, kommersielle aktører, grunneiere og myndigheter for å fremme dette.

2.3. Forvaltning og ivaretagelse av tradisjonell klatring

Tilgang til klatreområder egnet til tradisjonell klatring er et gode for NTK sine medlemmer.

- Det er lokale klatreklubber som har et uformelt forvaltningsansvar for klatreområdene.
- Førstebestigere og grupper med spesielt aktive klatrere bør også kunne ha eierskap til – og kunne legge premisser for utviklingen av – enkelte områder.
- Kommersielle hensyn bør ikke legges til grunn for permanente installasjoner i fjellet.
- Idealene fra *sportsmanship* er grunnleggende når konflikter oppstår og søkes løst.

NTK vil samarbeide med klatrere, lokale klatreklubber, kommersielle aktører, grunneiere og myndigheter for å fremme dette.

Referanser

UIAA (2002). Tyrol Declaration. Hentet 3/9-18 fra:

https://www.theuiaa.org/documents/declarations/UIAA_Declaration_TyrolDeclaration.pdf

UIAA (2014). Preservation of natural rock for adventure climbing. Hentet 3/9-18 fra:

<https://www.theuiaa.org/declarations/preservation-of-natural-rock-for-adventure-climbing/>

Utarbeidet av etikkomiteen i NTK v/ Tore Lundberg, Linett Birkeland Eriksen, Nils Rune Birkeland, David Durkan, og Lisa Kvålshaugen Bjærum (styrets representant)

Vedtatt av styret

Dato: 30/9-2018